

Is er geen rabbijn voor de sjabbat- of sjiwwedienst? Dan staat de ba'al tefilla klaar om de dienst te leiden. Vijftien deelnemers hebben de eerste opleiding voor ba'al(at) tefilla in Nederland afgerond.

tekst Sarah Whitlau · foto's Claudia Kamergorodski

“ Twee jaar geleden zag ik de mail langskomen, waarin de cursus Ba'al tefilla door het Levinson instituut aangekondigd werd. Ik werd meteen enthousiast, maar had schroom me aan te melden. Zou ik wel geschikt zijn? Zou ik het wel kunnen? Mijn man is Joods, samen hebben we een gemeente gezocht die ons past en die hier bij LJG Twente gevonden. Ik ben een trouwe sjoelganger; vanaf de eerste keer dat ik een dienst bijwoonde was ik meteen verkocht. De teksten in de sidoer, zo vreemd als ze leken in het begin, zijn voor me gaan leven en hebben betekenis gekregen. De inhoud ben ik ontzettend gaan waarderen, ik word opgeladen door de dienst. En toen kwam de oproep voor de cursus en gelukkig werd ik gevraagd. Als kleine gemeente moet je nadenken over hoe je alles kunt regelen. Onze rabbijn is Albert Ringer, maar die kan lang niet altijd komen. Met elkaar draag je de verantwoordelijkheid en zorg je dat je door kan gaan. Ik dacht dat de cursus vooral praktisch zou zijn: wat moet je doen, wanneer, hoe. Natuurlijk kwam dat aan bod: diensten leiden, een drasja houden, havdala maken, kiddoesj maken. Hoe verrassend en fijn was de grote aandacht voor 'authenticiteit' en wat sluit dat goed aan bij mij. Ik heb een sterk gevoel tijdens de dienst, word altijd geraakt door wat ik hoor, wat ik lees. De melodieën, de teksten, ik beleef dingen die ik wil delen. Ik heb in de cursus kunnen ontdekken wat mijn manier is en hoe ik vanuit mijn authenticiteit een dienst kan leiden, een drasja kan houden en over kan brengen wat mij raakt. Met kavana, vanuit mijn hart. Mijn droosjes zijn met persoonlijke voorbeelden en ik hoop dat men er iets uit kan halen. Een boodschap zonder dat het te zwaar wordt, een mix met wat humor en soms een beetje zelfspot. Albert Ringer vroeg me toen ik uitkwam: 'Wat denk je te kunnen bijdragen aan de gemeente?' Daar was ik niet op voorbereid, maar het werd me zo duidelijk. Toen ik lid werd kreeg ik er een tweede familie bij en binnen die familie neem ik mijn verantwoordelijkheid en vervul ik met liefde mijn rol.”

Tim van Dingstee
lid LJG Twente

Aan het roer

“ Toen ik een keer de sjoel in Den Haag bezocht, stond daar op de biema naast de rabbijn een man die opgeleid werd om als 'leek' een dienst te leiden. Dit raakte me enorm, dat wilde ik ook. In mijn Jodendom heb ik een stormachtige ontwikkeling meegemaakt. Ik heb mezelf als het ware terug geknokt na de Shoah. In 2012 zat ik bij Bloeme Evers aan tafel, ik heb de Joodse Basis Kennis bij de LJG gedaan, in 2017 werd ik Bat Mitswa in Rotterdam. Wat ik voelde daar in Den Haag was een diep verlangen om een bijdrage te leveren aan de continuïteit. Mocht er een drama gebeuren dan moeten wij zorgen dat wij ons Jodendom behouden en de tradities kunnen doorgeven. Dus toen de oproep voor de cursus Ba'al Tefilla kwam in 2017 heb ik direct 'gesolliciteerd' en ik mocht deelnemen. Voor mij is de eredienst een heel belangrijk onderdeel van mijn Jodendom. In de cursus heb ik zoveel verder geleerd over de achtergronden, de teksten, de technieken. Ik heb het als één groot cadeau ervaren deze cursus te mogen doen en voorbereid te worden op het zelfstandig kunnen leiden van een dienst. Over het dragen van de talliet moest ik nadenken. Als bezoeker van een sjoeldienst past het me niet, maar zoals Marianne van Praag zei: 'Als je een dienst leidt ben je in functie en dan is het je beroepskleding.' Dus als ik een dienst leid draag ik een talliet. Een dienst leid ik niet alleen, het is een interactieve samenwerking met de chazan en met de kehilla. En in mijn gevoel gaat het verder: ik voel mij verbonden met de generaties voor ons en de generaties na ons, ledor wador. In mijn droosjes probeer ik de schoonheid van de Torah duidelijk te maken en de toepasbaarheid van de verhalen in de alledaagse werkelijkheid te laten zien. Door de cursus heb ik de kennis gekregen en daardoor het zelfvertrouwen. Het voelt zo bijzonder als ik op de biema sta; een dankbaar en blij gevoel. Een gevoel dat wij er met elkaar een mooie dienst van gaan maken.”

Marianne de Roos-Norden
LJG Rotterdam

